

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-4 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-08/226-57
Karar Tarihi : 23.02.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : İsmail Yücel ARDIÇ, Emine TOKGÖZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILAN** : - Kütahya Çini Seramik Üreticileri ve Sanatkârları Derneği
Çiniciler Çarşısı 2 No'lu Çarşı No 100 Kütahya
- Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Odası
Cumhuriyet Mahallesi Haymana Caddesi Esnaf Sokak
Metem Tesisleri Kat 2 Kütahya

E. DOSYA KONUSU: Kütahya'da faaliyet göstermekte olan çini üreticilerinin fiyatları ortak belirlemesi.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; 04.01.2012 tarihli Kütahya Zafer günlük bölgesel gazetesinde yayınlanan habere göre; Kütahya ilinde faaliyet göstermekte olan yüz çini üreticisi tarafından Kütahya Çini ve Seramik Üreticileri ve Sanatkârları Derneği çatısı altında, her yılın sonunda taban fiyat belirlenerek bu fiyatın altında satış yapılması durumunda ağır yaptırımlar uygulanacağı kararı alınmış ve ayrıca Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Odası tarafından kayıt dışı çalışan çini üreticileri ile mücadele edileceği ifade edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Resen hazırlanan 06.01.2012 tarih ve 2012-1-4/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulunun 12.1.2012 tarihli toplantısında görüşülerek, 4054 sayılı Kanun'un 41 nci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 09.02.2012 tarih ve 2012-1-4/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

40 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, önaraştırma konusu iddia ile ilgili olarak; Kütahya Çini ve Seramik Üreticileri ve Sanatkârları Derneği (Dernek/KÜÇİSAD) ve Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Odası'nın (Oda) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin herhangi bir bulguya ulaşılamadığı, aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ve yine aynı Kanun'un 9/3 maddesi uyarınca görüş bildirilmesine de gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Önaraştırmanın konusunu çini pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin teşebbüs birliği bünyesinde bir araya gelerek aralarında fiyat anlaşması yaptığı iddiası oluşturmaktadır. Teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturdukları tüzel kişiliği olan ya da olmayan

50 her türlü birlik, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesi kapsamında bir "teşebbüs birliği" olarak kabul edilmektedir. KÜÇİSAD'ın üyelerinin her birinin ve Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Odası üyelerinden çinici olanların çini pazarında faaliyet gösterdikleri dikkate alındığında, ilgili Dernek ve Oda'nın birer teşebbüs birliği olduğu anlaşılmıştır.

60 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı ve bozucu anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliği kararları yasaklanmıştır. Aynı maddenin (a) bendinde "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" hali bu tür anlaşmalardan sayılmıştır. Rekabet Kurulunun teşebbüs birliği anlaşmalarına ilişkin pek çok kararında ve mehaz Avrupa Birliği rekabet hukuku uygulamalarında da fiyat anlaşmaları kendiliğinden (per se) yasak olarak kabul edilmektedir. Bu tip bir anlaşmanın varlığı ya da amacı ortaya koyulduktan sonra uygulanması ya da piyasada etki doğurmasından bağımsız olarak ihlalin gerçekleştiği kabul edilmektedir. Bu içtihatların ardındaki neden, fiyat ya da pazar paylaşımı anlaşmalarının diğer yatay işbirliği ya da münhasırlık, rekabet yasağı içeren anlaşmalar gibi etkinlik, yenilik ve/veya tüketici yararı doğurabileceği ihtimalinin bulunmamasıdır. Fiyat tespiti ve pazar paylaşımı anlaşmaları ilgili piyasalarda rekabeti bozan, fiyatları artıran, arzı kısıtlayan, ürün çeşitliliğini, kalitesini, yeniliğini engelleyen ve dolayısıyla tüketici refahını olumsuz etkileyen rekabet ihlalleridir.

70 Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediği değerlendirilirken fiyat tespiti davranışının gözlendiği piyasanın yapısı da değerlendirilmelidir. Yukarıda ifade edildiği üzere çini pazarı, genel olarak rekabetçi pazarların özelliklerini barındıran bir pazardır. Rekabetçi pazarlar, çok sayıda oyuncunun olduğu, şeffaf, ekonomik parametrelerin tamamen pazarda belirlendiği ve dolayısıyla fiyatların rekabetçi seviyede seyrettiği pazarlardır. Çok oyuncunun olduğu ve yoğunlaşmamış pazarlarda fiyat karteli oluşturulması ve daha da önemlisi kartelin sürdürülebilirliğinin sağlanması oldukça zordur. Bir pazarda kartel kurulması ve sürdürülebilmesi açısından diğer önemli bir unsur ise ilgili ürünün homojen olması ve tercihen ikamesinin olmamasıdır. Bu durumda ilgili ürüne ilişkin parametreler kolayca izlenebilecek ve denetlenebilecektir.

80 Bu çerçevede, dosya konusu vakaya bakıldığında; çini üretim ve satış pazarının; genel olarak çok sayıda oyuncunun olduğu, bu oyuncuların maliyet yapılarının farklılaştığı, kayıt dışı atölyelerin ve ev hanımı/meslek lisesi mezunu gibi kişilerin de pazarda faaliyet gösterdiği, ürünün homojen olmayıp sanatçısına göre değerinin belirlendiği bir pazar olduğu anlaşılmıştır.

Ürünün homojen olmadığı, çok sayıda oyuncunun çinicilikle iştigal ettiği, üreticilerin maliyet kalemlerinin ve miktarların birbirlerinden farklı olabildiği, üretici ve satıcıların birbirlerinin fiyat bilgilerine kolayca ulaşabildiği şeffaf bir piyasa yapısına sahip olan çini pazarında, şikayet edilen Dernek ve Oda'nın almış olduğu kararların pazarda tutunabilmek ve Türk-İslam sanatını gelecek kuşaklara aktarabilmek gayesiyle tavsiye niteliğinde olduğu, öte yanda uygulandığına dair herhangi bir bulguya da rastlanmamıştır.

J. SONUÇ

90 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.